

**Γιατί ένας
οδηγός για τους
επαγγελματίες
των ΜΜΕ;**

Δεν ακούω πια φωνές...
Μα δε μ' ακούει κανείς...

Γ.Σ., 29 ΧΡΟΝΩΝ

Ο οδηγός αυτός έρχεται να καλύψει την ανάγκη για τεκμηριωμένη και ισορροπημένη δημοσιογραφική παρουσίαση των θεμάτων ψυχικής υγείας και να χρησιμεύσει ως δίαυλος επικοινωνίας ανάμεσα στην ψυχιατρική και τη δημοσιογραφική κοινότητα. Οι εκπρόσωποι των ΜΜΕ μπορούν να παρέμβουν και να παίξουν καθοριστικό ρόλο στη γεφύρωση του χάσματος που έχει δημιουργηθεί ανάμεσα στο μύθο και την αλήθεια της ψυχικής διαταραχής, ενός χάσματος που συντηρείται από την άγνοια, την ελλιπή ενημέρωση και την παραπληροφόρηση.

Ο οδηγός αυτός απευθύνεται στους δημοσιογράφους αλλά και σε όσους υπηρετούν το θεσμό των ΜΜΕ, με στόχους:

- ☺ να συμβάλει στην ανάδειξη και διερεύνηση ενός θέματος στο οποίο εμπλέκεται συχνά η λειτουργία των Μ.Μ.Ε.: την ψυχική διαταραχή και το στίγμα που την περιβάλλει
- ☺ να καλύψει τα κενά και τις ανάγκες για επιστημονικά έγκυρη ενημέρωση
- ☺ να εξηγήσει με απλούς όρους την πολυπλοκότητα των προβλημάτων της ψυχικής υγείας
- ☺ να μεταδώσει όχι απλώς αποστειρωμένες ψυχιατρικές γνώσεις αλλά την ολιστική βιοψυχοκοινωνική προσέγγιση προς τον άρρωστο, ο οποίος πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ένα ανθρώπινο όν στην ολότητά του και όχι μόνο ως ψυχικά ασθενής
- ☺ να προτείνει μια νέα προσέγγιση, που να στηρίζεται τόσο σε ερευνητικά δεδομένα, όσο και σε ένα απόθεμα μακράς εμπειρίας
- ☺ να προσφέρει ευκαιρίες για αναστοχασμό σε ζητήματα ευαίσθητα όπως αυτό του στιγματισμού της ψυχικής ασθένειας
- ☺ να φωτίσει τις περιπτώσεις εκείνες όπου, αν

και χωρίς συνειδητή πρόθεση, οι εκπρόσωποι των ΜΜΕ συχνά συμβάλλουν στο στιγματισμό των ατόμων με ψυχική ασθένεια

☺ να δώσει εναλλακτικές προτάσεις έκφρασης που να συντείνουν στην αλλαγή του «κλίματος» που επικρατεί στην παρουσίαση της ψυχικής ασθένειας

☺ να δώσει ιδέες για κάποιους κανόνες δεοντολογίας και τέλος

☺ να προσελκύσει τους εκπροσώπους των ΜΜΕ έτσι ώστε να ταχθούν αρωγοί της προσπάθειας υπεύθυνης ενημέρωσης και αποστιγματισμού της ψυχικής ασθένειας

Το καίριο ζητούμενο είναι λοιπόν η αποκατάσταση της αλήθειας και η αναίρεση, τόσο των διαστρεβλώσεων που περιβάλλουν το θέμα της ψυχικής ασθένειας, όσο και των επιπτώσεων των συνθηκών που συνθέτουν τη σύγχρονη επικοινωνιακή πραγματικότητα, θύματα των οποίων είμαστε εν δυνάμει όλοι και όχι μόνο οι επαγγελματίες των ΜΜΕ. Στόχος μας είναι να γίνει κοινή συνείδηση η ανάγκη για την προάσπιση των δικαιωμάτων των ανθρώπων που έχουν κάποια ψυχική ασθένεια και σε αυτήν την προσπάθεια ζητάμε από τους ανθρώπους που εργάζονται στα ΜΜΕ να σταθούν σύμμαχοί μας.

Το εγχειρίδιο αυτό πάντως δεν αποσκοπεί σε καμία περίπτωση στο να ασκήσει κριτική ή να καθοδηγήσει το έργο των επαγγελματιών των ΜΜΕ και αυτό είναι το πνεύμα με το οποίο δημιουργήθηκε: σαν βοήθημα και όχι σαν τυπική οδηγία. Η διάθεση με την οποία έχει γραφτεί σέβεται την ποικιλία του περιεχομένου και τις διαφορετικές μορφές μέσα από τις οποίες μπορεί να εκφραστεί ο δημόσιος λόγος, που είναι από τα χαρακτηριστικά που κάνουν μια κοινωνία να θεωρείται ευνομούμενη και

πλουραλιστική. Δεν πρόκειται λοιπόν, για μια προσπάθεια «λογοκρισίας» ή περιορισμού της ευρύτητας του περιεχομένου της επικοινωνίας, αντίθετα, πρόκειται για μια υπόμνηση σε πτυχές της κοινωνικής πραγματικότητας που πολλοί αγνοούν, με αποτέλεσμα τα δικαιώματα μιας ομάδας συνανθρώπων μας να καταπατούνται και να υποβαθμίζεται η ποιότητα της ζωής τους.

Πρέπει πάντοτε να έχουμε στο νου μας ότι πρόκειται για συνανθρώπους μας που δεν έχουν τη δυνατότητα να διεκδικήσουν όσα τους αναλογούν από την κοινωνία. Οι άνθρωποι αυτοί δε διεκδικούν ειδική μεταχείριση αλλά την ειδική μέριμνα που δικαιούνται προκειμένου να λειτουργήσουν ως ανθρώπινες οντότητες σε μια κοινωνία που οφείλει να μην αφαιρεί αλλά να προσθέτει δικαιώματα, να μην περιθωριοποιεί αλλά να ενθαρρύνει τις δυνατότητες ένταξης και δράσης όλων ανεξαιρέτως των πολιτών.

Για την κατάρριψη των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων, που αποδεδειγμένα αναπαράγονται στις μνησιακές αναπαραστάσεις της ψυχικής ασθένειας, απαιτείται βέβαια η συνεργασία και συνεννόηση ανάμεσα στους λειτουργούς της ψυχικής υγείας και της επικοινωνίας, έτσι ώστε να θεσπιστεί ένας κώδικας δεοντολογίας για το χειρισμό του ευαίσθητου αυτού θέματος. Στόχος αυτής της κοινής προσπάθειας δε θα πρέπει να είναι ένα εξωραϊσμένο πορτραίτο της ψυχικής ασθένειας, ένα πορτραίτο που θα ήταν απατηλό. Στόχος θα πρέπει να είναι να δώσουμε μια αντικειμενική εικόνα της ψυχικής ασθένειας, να καταδείξουμε την πραγματικότητα του φαινομένου, φωτίζοντας την επιστημονική αλήθεια της πολυπλοκότητας και των πολλαπλών εκφάνσεών του και αποφεύγοντας με αυτόν τον τρόπο

πο τις υπεραπλουστευμένες απεικονίσεις και τις άκριτες γενικεύσεις που ανατροφοδοτούν και διαιωνίζουν τα στερεότυπα.